

TELEGRAFUL ROMAN

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălămate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

De ale „anchetei”.

Sibiu, 24 Iunie n.

Am vorbit în rîndul trecut despre argumentele pe cari nu le-am aflat înșirate nici unde ca espuse în sinul anchetei pedagogice, întrunită săptămîna trecută în Budapesta în chestia proiectului de lege referitor la reforma școlară, despre argumentele pedagogice, pe cari domnii pedagogi, întruniți în anchetă, au uitat să le înșire, fie pentru întărirea, fie pentru slăbirea celor cuprinse în proiectul de lege asupra căruia aveau să se pronunțe ca oameni de specialitate în ale pedagogiei practice.

Nu le avem deci, și astfel n'avem nici ce combate. Mai avem însă argumente de la cealaltă anchetă, pe cari încă nu le-am analizat. Astfel e afirmarea unuia dintră domnii din anchetă, că statificarea examenului de calificare la pedagogiile confesionale e necesară chiar și din motivul, că după datele statistice aflătoare la ministeriul de culte și instrucțiune publică, astăzi sunt în țera întrăgă învățători cari nu știu unguerește 1500, pe când înainte cu zece ani erau numai 1200. Va să zică, numărul dascălilor de la sate, neștiutori de limba statului, în loc să se micșoreze, crește mereu.

Nu tragem la îndoială esactitatea datelor acestora, deși posibilitatea încă nu o ținem eschisă, că o mică greșelă de calcul se se fi făcut în jurul lor, schimbându-se cumva sumele, astfel, că în loc de a se fi pus suma mai mică întâiu, a fost pusă suma mai mare. Dar' se primim lucrul așa cum a fost prezentat în anchetă.

Ce dovedește el? Nimic alta de cât aceea ce am susținut și susținem noi, că învățarea unei limbi nu depinde numai de la propunerea ei cu bun succes în școlă, ci mai mult de la mediul în care trăiește cel ce o învață. Iată deci dovadă, că nu elevi de școlă, cari în câteva zile pot să uite tot ce au învățat în școlă în cursul unui an, ci oameni maturi, învățători diplomați, uită din aceea ce știu și ce au învățat cu succes în pedagogie, imediat cum împrejurimea în care se află nu le mai dă prilej de a se exercia mai departe. Ajuns într'o comună în care nu aude vorbă unguerească, pentru-că nu are de la cine să audă, învățătorul nu va mai pute păstra în memorie de cât numai atât cât propune elevilor în școlă din limba magiară, și așa, când vine inspectorul de școlă în comună și 'și dă în vorbă cu învățătorul, vede că nu o prea rupe bine cu unguerească, și 'l trece în rubrica celor ce nu știu unguerește.

Faptul însă e acela, că învățătorul a știut unguerește, și pöte că a știut foarte bine, căci altcum nu primea testimoniu de calificare, subscris de dl inspector de școlă, care, cum se știe, mai curînd cere mai mult de cât mai puțin de la candidații de dascălie din cunoșterea limbei magiare, dar' în urma mediului în care a ajuns, în urma totalei lipse de exercițiu, a uitat mult din aceea ce a știut, ori și dacă n'a uitat nimica, (și pöte că acesta e adevărul) îi lipsește desteritatea de a se pronunța cu ușurință într'o limbă pe care n'o aude vorbindu-se în jurul seu,

Pentru-că aceea nu va pute dovedi nimeni, deși argumentul în acest scop a fost scos pe plan, că învățătorii nemagiari așa ies din pedagogiile confesionale, nepregătiți din destul în limba unguerească, deci e necesar, ca în viitoriu să dees examenul de calificare în fața unei comisiuni numite din partea guvernului. Nu; învățătorii ies bine pregătiți din pedagogiile confesionale, — ne gândim la ale noastre, românești. — căci altcum comisarii guvernului, inspectorii de școlă, nu li-ar subserie testimoniiile de calificare. Și nu vor fi cu nimic mai bine pregătiți în limba magiară nici aceia cari în viitoriu vor da examenul de calificare în fața comisiunii de stat. Sfirșitul însă va fi același ca și astăzi; ajuns într'o comună în care nu aude vorbă unguerească, învățătorul va uita mult din aceea ce știe, și astfel și cu cei calificați din partea comisiunii de stat inspectorul de școlă tot așa nu va fi mulțămît peste câțiva ani, fiind-că nu va mai ști să-i vorbescă fluent unguerește.

Dar' școlă e de vină? Ori comisia care i-a dat testimoniu de calificare? Nu; mediul în care trăiește, și care nu pöte fi schimbat. Cu atât mai puțin pöte fi schimbat deci cu privire la elevii sei, de cari se va prinde ceva din limba unguerească câtă vreme stau în școlă, sub paza învățătorului, dar' o uită cum ies din curtea școlii și intră în mediul în care s'au născut și în care trăiesc, în familie, unde nu aud de cât limba lor maternă. Și astfel argumentul de sus vorbește pentru noi, nu în contra noastră. Căci în lipsa unui mediu potrivit, pe care nu 'l pöte crea în mod artificial nimeni, nici învățătorul, nici guvernul, cu totă asprimea trecută în lege, fiindcă l'a creat natura: cum se pöte gândi cineva la aceea, că elevii din satele românești de es. vor pute să învețe în școlă limba unguerească în măsura, ca să-și pötă exprima în ea corect și fluent gândirile? Din punct de vedere pedagogic e posibilă atingerea unei astfel de desterități? Asta e chestia pe care ancheta a doua, așa numită pedagogică, trebuia să o lămurască, — dar' n'a lămurit'o.

Răsboiul.

Știri telegrafice, până acum necontrolabile, raportază că oștea lui Oku și cea a lui Kuroki, cari ambele luaseră la gônă rămășițele oștei lui Stackelberg scăpate din lupta de la Vangku, și în ajutorul cărora Kuropatkin trimisese trupe auxiliare, — întră Hai-ceng și Liaojang au bătut cumplit trupele rusești, gonindu-le până la Liaojang (unde își avea cuartirul general Kuropatkin). Se spune chiar că Japoneseii ar fi ocupat și Liaojangul, ear' oștirile rusești s'au retras spre Mueden (capitala Mandjuriei).

Dacă știrile despre căderea Liaojangului vor fi adevărate, atunci acest nou succes al Japoneseilor valoroză pentru sörtea răsboiului mai mult de cât tôte învingerile lor de până acum.

Un lucru însă e cert. Japoneseii luptă cu un eroism care trebuie să pună lumea în uimire. Se bagă orbește în plöea de glônțe. Semnul că știu pentru-ce luptă.

La sfirșitul anului școlar.

Un an de muncă, trudă și osteneală se prăbușește în noianul vecinicii, de unde nu mai este reförtörere, căci ce s'a trecut din timp, trecut rămîne pe vecie.

Și acum, când noi, pe cari sörtea ne-a chemat să închinăm puterile noastre spirituale cultivării tineretului român, venim si ne întörcem ochirea pe drumul ce duce înderēt pe cîmpul mănös al cultivării popörelor: ce înțälnim öre în lungul și latul acelu drum?

E greu, de tot greu a înșira anumite fructe pe cari ad oculos se le pöti pune și arăta înaintea publicului mare, dornic de a vedé rezultate. Vor fi și de aceea, cari vor afirma, că se pot arăta rezultate, că rezultate așteptă de la noi societatea și încă cu tot dreptul, și că dör' de aceea sunt esamenele, ca să dovedim ce am isprăvit și ce am făptuit în cursul anului școlar, de care acum avem să ne despărțim.

Cu tôte acestea să mi-se dees voe a nu fi de acord cu cei-ce astfel judecă în punctul aprecierii esamenelor. Noi cari muncim în cariera de dascăl român știm, dacă voim să fim sinceri, și dacă vrem să înțelegem rostul culturai și educației, câtă valöre se atribuim esamenelor. Da! E adevărat, că prin esamene pöti să areți, că ai percursor un öre-care cuant de material stientific, și prin multă silință pöti să aduci copiii acolo, ca să-și însumeze anumite cunoștințe memoriale, cu cari eventual pöti să paradezi.

Imi aduc aminte din timpul copilăriei, cum dascălul nostru din sat ne făcea la vre-o câțiva înși favorul, să ne dees câte o așa numită „orație” la examen, adresată domnului protopop, preot local, epitrop etc., cu care orație ne produceam mai bine de cât cu odată unul e unu.

Că ce înțeles aveau astfel de orații nu am înțeles atunci. Înțeleg însă acum rostul lor, dar' nu punându-mé pe punctul de vedere al interesului instrucției, ci pe punctul de vedere practic, de a se pune bine domnul învățătoriu cu anumite autorități. Și cumcă și-a ajuns scopul, o știu, că trecea de un bun învățătoriu, mai ales că ne punea de mici să cântăm în biserică, să cetim psalmi și să spunem apostolul. Nu condamn metoda cu întroducere elevilor în cele ale bisericei, dar' condamn punctul de vedere de a socoti acesta ca singurul scop al instrucției școlare, care, durere, și astăzi nu voește să iese din capetele multora.

În necs cu cele esperiate de mine, susțin, că esamenele precum ele se practică încă în cele mai multe părți, nu sunt de cât niște decepțiuni optice. Cunoștințele, pe cari și-le-a grămădit bietul elev pentru examen, a doua ori a treia zi după examen dispar ca și cum nu ar fi mai fost.

Contrar acestor puncte de vedere susțin, că examenul are să fie o sörbătöre școlară, la care părinții și elevii să-și aibă bucuriile lor, unii vedându-și copiii mai deștepti, mai ascultători, mai lucrători și mai veseli, alții avënd conștiința, că în anul trecut a crescut capitalul lor spiritual și s'a îmbogățit

voia de muncă și de ocupație. Omul care iubește munca și nu încetă a-și face tot felul de ocupații, e adevăratul om. Acesta nu va fi nici lipsit, și nu va căde nici în păcate. Drept aceea vine pedagogia modernă și cere cu tötă insistința să se pună preț pe desvoltarea plăcerii de a studia, voiei de a se ocupa, sau cum se zice în termeni pedagogici: pedagogia de azi tinde la desvoltarea unui interes în spiritul elevilor. Cel-ce are interes psichic are arma cea mai bună pentru a duce lupta în greul acestei vieți.

E lucru înțeles de tötă obștea, că interesul psichic la esamen nu-l pöti expune spre privire. Acesta se pöte afla numai dacă ai timp să observi un elev ani îndelungați.

Urměză deci că o reformă a esamenelor se impune ca o necesitate de prima ordine. Cum să se facă acest lucru, nu se pöte desfășura în cadrele unui articol de ziaru. Dar' că e necesar, nu mai încape îndoială.

Dr. Petru Șpan.

Reforma învățămîntului poporal.

Despre noul proiect de lege referitor la reforma învățămîntului public nemagiarii zic că pentru ei cuprinde dispoziții foarte jignitöre, ear' compatrioții magiari spun, că stăpânirea magiară, vrînd a învăța și a deda popörelor nemagiare conlocuitoă a gândi, a simți și a grăi unguerește, nu vrea alta de cât să le dees posibilitatea de a se ferici. Adecă, stăpânirea magiară pe Români, Nemți, Sași, Slovaci și Sërbi vrea să-i învețe și dedee a vorbi unguerește numai pentru-că vrea, ca prin așa să-i fericescă.

Să admitem că e așa, să credem compatrioților magiari, că ei cu ajutorul unei legi în care se cuprind dispoziții ca cele din proiectul de lege despre reforma învățămîntului poporal, în adevăr vreau numai să ne fericescă; întrebarea ce trebuie să li-o adresăm este, că gânditu-s'au ei ori nu s'au gândit la pedecile de cari sigur că cumplit se va isbi planul lor de a ne învăța și mai ales de a ne deda să vorbim unguerește? După proiectul de lege despre reforma învățămîntului poporal, mijlocul cu care stăpânirea vrea, ca pe popörelor nemagiare conlocuitoă să le învețe și dedee a vorbi unguerește, sunt școlile populare, chiar și cele confesionale nemagiare, cu tôte că acestea sunt create și susținute nu de stăpânirea magiară, ci de contesiunile respectivelor popöre nemagiare.

Învățătorii de la școlile populare nemagiare vor învăța a vorbi și a scrie unguerește pe copiii nemagiari încredințați creșterii și instruirii lor, bine sau rău, mult sau puțin, așa precum le va fi cu putință. A-i silii însă pe asemenea copii, ca ei în orele libere, în conversația unii cu alții, cu părinții, frații, rudeniile și peste tot cu conaționalii lor să vorbescă unguerește, așa cred, că pentru oricare învățătoriu de la o școlă poporală nemagiară, va să zică chiar și pentru învățătorii cuprinși de un estraordinar zel și însuflețire pentru propagarea limbei magiare, are să fie o imposibilitate vecinică, ceea-ce gândesc că nu e de lipsă să mai și dovedesc, fiind-că ori-care om cuminte știe că e așa.

Sunt numörose școlile populare nemagiare, prin cari stăpânirea vrea să dedee pe nemagiari a vorbi unguerește. Cu mult mai numörose însă sunt acele școlă de limbi, cari au luptat, luptă și sigur că vor lupta și în viitoriu cu o neîntrecută perseveranță și cu

cele mai vedite rezultate în ce privește păstrarea limbilor, școlile în cari poporele nemagiare până acum și-au păstrat și cultivat cu deplină înlesnire și plăcere gândirile și simțirile. Acele forțe numeroase școlile de limbi sunt: familiile românești, nemțești, săsești, slovaccești și sârbești.

Pe familiile acestor popore nemagiare ca pe tot atâtea școlile de limbi, stăpânirea nici-când nu le va pute trage în serviciul propagării limbii magiare. Tote aceste familii, grupându-se după limba în care s'au născut și botezat, și în care au trăit și vreau să trăiască, — se însuflețesc și se îmbărbătează reciproc la nobila și înălțătorea lucrare de a-și păstra limba, datinele și obiceiurile, — cari se deosebesc de ale Magiarilor.

Școlile populare, ca școlile de limbă magiară, chiar și cele nemagiare confesionale, în lupta cu familiile nemagiare și în cea cu totalitatea acestor familii, grupate după limbă și neam, — sigur că au să rămână învinse, fiind-că familiile nemagiare sunt pătunse astăzi toate de nobilul simț național și de sfânta conștiință națională. Ele se ocupă mult mai mult cu individii eșiți din sinul lor, de cum se ocupă școlile populare, și apoi lucruri și împrejurări lăsate de Dumnezeu fac ca familiile să aibă influență mai mare, neasemanat mai mare și mai durabilă asupra odraslelor lor, de cum are școlă.

Iată deci una dintră pedecile cari se vor opune încercării stăpânitorilor și compatrioților nostri magiari de a ne feriți cu limba magiară.

O altă pedecă e aceea, că masele popoarelor conlocuitorilor nemagiare, sau numeroșii nemagiari de rînd, absolut de loc nu simt lipsa de a învăța și a se da a vorbi ungurește, fiind-că cunoștința limbii ungurești și dexteritatea de a vorbi ungurește nu schimbă în mai spre bine generalele referințe și condiții de trai și viețuire ale nemagiarilor.

Trebuie recunoscut, că sunt nemagiari cari simt lipsa de a vorbi ungurește, precum sunt și magiari, cari de lipsă și de silă trebuie să vorbească în una sau în mai multe limbi magiare. Asemenea nemagiari învață limba magiară și se folosesc de ea, întocmai cum și dintră Magiari unii învață și vorbesc în una sau mai multe limbi nemagiare, după cum și pe ei îi constring împrejurările și condițiile de trai și viețuire.

Aceea ce fac însă asemenea indiviți nemagiari și magiari, nu fac masele popoarelor sau oameni de rînd, mai ales acolo, unde ei, locuind în mase compacte, au pesibilitatea de a veni în continuă atingere și comunicațiune cu conașionalii lor, cu cari, lucru natural, că vorbesc în limba în care mai bine se pot înțelege, în limba lor națională.

Masele popoarelor nemagiare conlocuitorilor, numeroșii nemagiari, nu va pute stăpânirea nici-odată să i dede a vorbi ungurește, să i fericească cu ajutorul limbii magiare, fiind-că, precum am mai zis, nemagiarii de rînd absolut de loc nu simt lipsa de a învăța și de a se da a vorbi ungurește. Ei numai așa ar simți lipsa de a învăța și vorbi ungurește, dacă în limba lor națională nu și-ar pute exprima cu deplină înlesnire și claritate gândirile și simțirile, ori dacă ar vedea că de cunoștința limbii magiare și de dexteritatea de a o vorbi sunt legate ore-cari favoruri.

De exemplu, dacă ar vedea, că cei-ce știu ungurește plătesc dare mai puțină, ori nu plătesc de loc, cătănesc mai puțin, și li-se iartă în parte sau de tot și cele mai vedite fărădelegi. Ori dacă stăpânirea magiară ar înființa — să zicem — un institut de credit, care celor știutori de limba ungurească le dă bani fără a li mai pretinde înapoi și dacă s'ar ivi în Ungaria meseriași, industriași, comercianți și neguțatori, cari din fanatism pentru lăptrea limbii magiare, produsele, respective marfa lor ar da-o pe nimica, sau cel puțin cu preț foarte redus, însă numai celor ce știu și vreau să vorbească ungurește, și dacă ar vedea, că cei-ce vorbesc ungurește sunt mai înțelepți, mai tari, mai voinici, mai buni de lucru, mai cu noroc, și se bucură neîntrerupt de sănătate și trăesc mai mult.

Cu un cuvânt, dacă ar vedea că Dumnezeu cerului și al pământului, de la care sunt toate, pe cei-ce vorbesc ungurește îi ajută

mai bine cu puterea sa cea preainaltă și neprepută de oameni, de cât pe alții, cumpeniți să nu știe vorbi ungurește.

Fie compatrioții și stăpânitorii nostri magiari cât de înțelepți, mândri și puternici, totuși ei nu vor pute iscodi legi cari știutorilor a vorbi ungurește să le acorde favoruri ca cele amintite. Prin urmare, compatrioții și stăpânitorii nostri magiari nu vor pute face, ca masele popoarelor conlocuitorilor nemagiare să simtă lipsa învățării limbii ungurești.

Știu destul de bine ungurește și la vreme de trebuință vorbesc și scriu bucuos ungurește.

Copiii mei cei mai mărișori, încă știu ungurește. Asta e dovadă eclatantă, că ceea ce am scris, nu am scris din ură față de limba magiară, deci nu cu scop de a agita contra ei, ci curat numai, ca după puțină să arăt și eu, că proiectul de lege despre reforma învățământului popular, cum și argumentațiunile cari tind a l' sprigini, sunt zadarnice frământări de creeri, și că scopul final, la care țintește proiectul, nu se va ajunge. La un rezultat s'a ajuns însă cu acel proiect, și anume la acela, că s'a astupat încâtva gura neastimpăraților și guralivilor soviniști magiari. Resultatul acesta însă, care nici nu va avea lungă durabilitate, ne amărește mult pe noi, nemagiarii, și pe veritabilii patrioți magiari, cari cu noi împreună doresc ferbinte, ca întră magiari și nemagiari să fie frățietate și concordie, basate pe egalitate de drepturi și pe tratament drept, imparțial și binevoitoriu.

Manasie Iar
preot român ortodox.

Revista esternă

Regele Petru și principele Ferdinand. Ziarele din Sofia comentând întâlnirea de la Belgrad a principelui Bulgariei cu regele Sârbiei cu ocaziunea călătoriei celui dintâiu spre Sofia, îi atribue însemnătate cu mult mai mare de cum s'ar fi crezut l'a început. În această întâlnire, la aparență numai de caracter privat, presa bulgară vede un însemnat progres spre apropierea politică între cele două țeri slave.

Albanie autonomă. Raporte din Constantinopol, din izvor neoficial, vestesc că cerurile guverniale turcești se ocupă cu planul de a da Albaniei autonomie, pentru-ca astfel s'o subtragă de sub influența statelor străine, deosebi a Italiei, care în timpul din urmă prea și-a fost dat pe față dorințele de a se face protectorul ei. Întră altele Albania autonomă va avea adunare națională (dieta) cu deputați aleși de însași populațiunea; dieta va alege pe funcționarii provinciei (afară de guvernator, pe care l' va numi Pörta); contribuția încassată în Albania rămâne pentru acoperirea trebuințelor ei, ear' în cât nu s'ar ajunge pentru clădirea de drumuri, căi ferate și dezvoltarea mineritului, sumele necesare i-se vor asema din cas în cas din vistieria imperiului; corpul ofițeresc și instructorii armatei albanese, ce va fi să se înființeze, va fi recrutat dintră ofițerii de naționalitate albanese din armata turcescă; se vor bate monede albanese, pe avers cu chipul sultanului, ear' pe revers cu emblema Albaniei și cu inscripția: Albania; în cas de război Albania va avea să pună la dispoziția Turciei 35 regimente sub comanda unui comandant de naționalitate albanese; în cas că Albania va fi atacată din partea Țării Europei, Turcia are să o apere cu armata teritorială și cu marina de război a sa; afacerile interne și externe le va rezolva în sfera sa de competență guvernul albanes, având a se cere intervenția și sprijinul Porții numai în cestiuni de natură mai delicată și dificilă, etc.

Un fruntaș albanes, care trăește în Constantinopol și e persoană binevedută în cerurile turcești superioare, spune că cu ocaziunea selamlicului (consiliu de ministri) ținut Vineri s'a discutat și asupra planului acestuia și că mare-vizirul Ferid pașa (albanes de origine) după selamlic a făcut raport sultanului.

Și se pare că realizarea acestui plan nici că va da de pedeci, deo-ace Albanesii l'ar accepta bucuos, ear' Turcia nu perde prin el nimic, din contră: și-ar înființa la

granița apusenă o fortăreță, de care vor avea totdeuna să se lovescă cei cari ar voi să atace de cătră apus imperiul turcesc.

Din tractul Lupșei.

— Conferență preoțescă. —

Ponor, 16/29 Maiu, 1904.
(Fine).

Redeschidându-se ședința la 3 ore p. m., conform programului stabilit, părintele R. Gomboș din Sălciua-de-jos dă citire operatului seu: „Cari sunt scăderile cele mai învâdăcinate în popor și cu ce mijloce s'ar pute lucra mai cu efect la delăturarea lor?“ Apoi se deschide discuție liberă asupra lui. La discuție iau parte preoții: Aurel Boier, Avram Cioran, Radu Jantea, Ioan Sava, Simion Pop și presidiul, în urmă se constată, că partea primă a operatului (enumerarea scăderilor) e succedată, dar' mijlocele de îndreptare (partea a II-a) nu sunt accentuate de ajuns. Autorului i-se exprimă mulțămintă protocolară.

La ordinea zilei urmăză citirea „Planului cronologic“ al tuturor agendelor unui paroh în decursul unui an, temă lucrată de Vasile Rușdea și Eugen Muntean. Dăpă ce iau parte la desbatere mai mulți membri, întră cari: R. Gomboș, A. Cioran, N. Manciu, G. Lazar, E. Muntean, subscrisul etc. și presidiul, elaboratul se primește cu aditamentului lui L. Ciorbea, în care Preaveneratul Consistoriu arhiepiscopescan se fie rugat, ca pe baza tuturor planurilor cronologice din toate tractele să stabilească un plan comun și uniform pentru întrăga arhiepiscopie, conținând rubrici și pentru numerii și datul rezolvirei (evidență). În acest plan să se inducă și serbătorile impuse prin legile statului, (ca d. e. Stul Stefan, ziua morții reginei Elisaveta, când este oprit a se ține prelegeri șool. etc.), observare făcută de R. Gomboș.

La punctul următoriu: „Ce fel de reuniuni s'ar pute înființa la noi?“ dl A. Cioran însărcinat cu lucrarea acestei teme referă verbal: convins fiind, că din mai multe puncte de vedere la noi încă în mai mulți ani neputându-se înființa nici un fel de reuniune, nici operat în scris n'a pregătit și propune, ca acest obiect să se iee de la ordinea zilei. Romul Gomboș este în contra acestei propuneri. Mai luând cuvântul N. Manciu, G. Lazar, I. Sava, V. Rușdea, V. Bumbuș și presidiul, — se primește procedura recomandată de presidiu, ca adecă în părțile noastre, preoții folosindu se de ocaziuni deocamdată să încerce a face câte o colectă, fie cât de mică, fie cât de pe încetul, pentru înfrumusețarea bisericeii, ajutorarea săracilor sau alte scopuri umanitare.

Urmăză proiectul de statute pentru societatea de ajutorare a preoților și învățătorilor, votat de conferența învățătorescă din Sebeș, referent veteranul paroh al Ocolușului-mare Nistor Manciu. După-ce referatul arată paragraf de paragraf scăderile acestui proiect și și povara materială ce ar urma asupra noastră prin acceptarea lui, — propunerea dsale de a nu întra preoțimea din tractul nostru în acea tovărășie sau însoțire se primește cu unanimitate.

Terminată cestiunea această, parochul G. Lazar dă citire operatului seu: „După care plan și principii să se conducă conștința momentelor istorice?“ — operatul se declara succes.

Acum se deschide discuție asupra predicii rostită de L. Ciorbea atât ca conținut cât și asupra felului de predare. Predica se declară pe deplin succedată, autorului i-se exprimă mulțămintă protocolară și se invită a o publica. Referitor la rostirea predicilor se accentuează că este bine să se folosescă și gesticulațiuni moderate.

Vine la rând tema despre concubinată și mijlocele pentru stirpirea lor, lucrată de N. Manciu. După o discuție la care iau parte mai mulți membri și presidiul, se decide, ca preoții să cerce a delătura acest păcat arătând poporului mărimea lui și relele ce urmăză din el; apoi să se cêră ajutorul autorităților politice (protopretor, vice-comite); în fine să se recurgă la aplicarea de pedepse bisericești (ca d. e. denegarea mărturisirei, cuminecătorei, înmormântare fără clopote), aceste însă numai cu concesiunea prealabilă a autorității superioare bisericești.

Urmăză referada comisiunii asupra celor două circulare consistoriale menționate mai sus. Preste cel referitor la timpul ținerii serviciului divin, fiind acesta normat în cărțile rituale, de-și ici-colo s'au făcut unele abateri, nu însă în detrimentul, ci din potrivă, tocmai întră promovarea și întărirea religiosității — la propunerea comisiunii se trece la ordinea zilei. Cu privire la al doilea, referitor la înființarea de cursuri cantonale, comisiunea propune și conferența primește, că din lipsă de mijloce materiale astfel de curs la noi (înțeleg tractul nostru) nu se poate înființa. De altcum pentru durata lui s'ar recere două luni.

La ordinea zilei vin propunerile de sine-stătătoare. Parochul L. Ciorbea face trei propuneri în cari Preaven. Consistoriu arhiepiscopescan este rugat:

1. Pentru edarea unui îndreptariu sau mai corect zis Stilistică pentru preoți, care să cuprindă modele și formulare pentru agendele tuturor afacerilor ce pot obveni în cancelaria unui oficiu parochial (și ppresbiteral).

2. Pentru edarea unei colecțiuni sau „codice“ al tuturor ordinațiunilor, cercularilor și legilor bisericești mai însemnate, de cari preutul zilnic are lipsă în activitatea sa, și în fine

3. Pentru editarea cât mai grabnică a nou proiectatului „Protocol parochial“.

Mai făcând preutul Ioan Coc o propunere în interesul dezvoltării predicii bisericești, luându-se notă la protocol despre exortatiunea protopresbiterului și la propunerea lui L. Ciorbea designându-se locul pentru conferența viitoare în parochia Lupșa, cam pe la orele 8 s'era presidiul include conferența mulțămind membrilor pentru zelul și activitatea dezvoltată.

La masa comună nu au lipsit nici toastele și înveselitorile cântări. A toastat zelosul nostru protopop pentru Eselența Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, apoi mai târziu pentru preoțimea tractuală. Preutul R. Jantea pentru buna armonie întră toți. A. Cioran pentru gazda casei (parochul locului) și în fine subscrisul pentru dl protopresbiter.

Incheiu această corespondență cu dorința, ca la anul earăși să ne vedem cu toții în Lupșa deplin sănătoși și voinici.

Preutul Laurențiu Ciorbea.

Cestiuni școlare.

Programa

pentru încheerea solemnă a anului școlar 1903/1904, ce se va ține Duminică în 26 Iunie 1904 n. de la 10^{1/2}—12^{1/2} ore a. m. la școlă civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu.

1. Cor: „Rugăciune“, în 2 voci, de G. Muger.
2. Marș d.n baletul „Die Puppenfee“, de I. Bayer, (pentru 4 mâni), executat de Iuliana Vessa și Măriora Popp, elevi în cl. II. civ. și IV. elem.
3. Air de l'opera „Robert le Diable“, de Meyerbeer, esec. de Florica Popp, elevă în cl. II. civilă.
4. „Humoresken“, de Arnold Krug, esec. de Melania Lesnican, elevă în cl. II. civ.
5. „Melancolia“, de Jul. Schaeffer, executată de Delia Trăilă, elevă în cl. III. civ.
6. „Cântece populare“, culese de I. Pipoș, aranjate de J. Schaeffer, executate de Maria Anuța, elevă în cursul complementar.
7. „Le murmure du ruisseau“, de E. Dorn, esec. de Letiția Lesnican, elevă în cl. III. civ.
8. „Horă“, de Robert Klenck, pentru violină cu acomp. de pian, esec. de Elvira Răuț, elevă în cl. IV. elementară.
9. Potpourri din „Waffenschmied“, (Lortzing), de Fr. Spindler, (prescurtată) esec. de Livia Cioclan, elevă în cl. II. civ.
10. „Nunta fărâncă“, de Louis Wiest, executată de Alexandrina Pușcariu, elevă în cl. III. civ.
11. „Carneval de Bucarest“, de L. Stern, esec. de Paraschiva Șerbănescu, elevă în cl. III. civ.
12. „Valse“, de B. Godard, esec. de Aurora Balea, elevă în cl. IV. civ.
13. „Garofiță“, Potpourri național p. piano, de G. A. Dinicu, esec. de Aurora Barbu, elevă în cl. II. civ.

14. „Symphonie”, de Ch. Dancela, pentru violină și acompaniament de pian, esec. de Emilia Savu și Ecaterina Nechiforescu, elevi în cl. III. civ.

15. „Galop”, de Ch. Kölling, (pentru 4 mâni) esec. de Alexandrina Popovici și Livia Tincu, elevi în cl. II. civ.

16. „Dumbrava roșie”, (capitl. V.) de V. Alexandri, declamată de Sidonia Nicolin, elevă în cl. IV. civ.

Pausă.

17. „Galop”, de F. Spindler, (pentru 4 mâni) esec. de Laura Furduiu și Elisaveta Crașovan, elevi în clasa IV. civilă.

18. „Improvisațiune”, de I. Murășianu, esec. de Paraschiva Simian, elevă în cl. III. civ.

19. „Rondo capriccioso”, de F. Mendelssohn, esec. de Elena Lăzărescu, elevă în cl. II. civilă.

20. „Balade”, de Jul. Schaeffer, esec. de Olimpia Ceușan, elevă în cl. IV. civ.

21. „Fantasie Românescă”, de C. Decker, esec. de Emilia Vessa, elevă în cl. IV. civ.

22. „Cântec rusesc”, de Sidney Smith, esec. de Constanța Broșu, elevă în cursul complementar.

23. „Concert nr. 7”, de Ch. de Bériot, pentru violină cu acompaniament de pian, esec. de Ella Ioanovici, elevă în cursul complementar.

24. „Andante finale de Lucia di Lammermoor”, de Th. Leschetizky, esec. de Eleonora Luchici, elevă în cursul complementar.

25. „An den Frühling”, de E. Grieg, esec. de Cornelia Secula, elevă în cursul complementar.

26. „Rhapsodie Roumaine”, de Ilie Ionescu, esec. de Felicia Ceușianu, elevă în cl. IV. civ.

27. „La Regata Veneziana”, de Fr. Liszt, esec. de Cornelia Baciu, elevă în cl. IV. civ.

28. „Ernani”, Concert — paraphrase, de Fr. Liszt esec. de Florica Ciurcu, elevă în cursul complementar.

29. „Voivodul Stefan”, de I. Nenișescu, decl. de Constanța Broșu, elevă în cursul complementar.

30. Cor: a) „Pastorița”, în 3 voci, de Aug. Bena; b) „Cântec de vară”, în 2 voci, de G. Iacoboviciu.

Ōapeții sunt bineveniți!
Sibiu, 22 Iunie 1904.

Diracțiunea.

NOUTĂȚI

O înaltă distincție. Luni seara a sosit la Viena marșalul Sahur pașa însoțit de Rani pașa, general de divizie, și de beiu Nedsi, adjutantul sultanului, trimis de sultanul Abdul Hamid, ca să predea M. Sale imperatorului și rege al nostru Francisc Iosif I. insigniile ordinului Hanedani Ali Ozman, cel mai înalt ordin turcesc, închinat de sultanul înainte cu câțiva ani și considerat ca distincție așa de însemnată, în cât chiar și dmntorilor numai în rar cazuri se dă. Delegațiunea a fost primită în audiență Marți după amiază. Marți seara s'a dat în onoare ei prânz de gală în Hofburg, ear' Mercuri s'a dat reprezentațiune de gală la Opera. Joi seara trimisii sultanului au plecat spre casă.

Curtea română a părăsit Luni capitala București, mergând la Sinaia, unde a luat reședința de vară. Majestatea Sa regele Carol a primit ieri, Joi, la castelul Peleș întregul corp diplomatic, stabilit asemenea la Sinaia pe timpul verii.

Un jubileu. Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu aranjază în 13/26 Iunie 1904 festivitate școlară din incidentul împlinirii de 40 de ani de serviciu la seminarul „Andrian” a dlui profesor Demetriu Cunțan. Inceputul la 4 ore d. a. Programul e următorul: 1. Cor: Rugăciune, de Zaharie Boiu, compoziție de Demetriu Cunțan. 2. Discurs ocașional, roșit de Stefan Miran, cler. a. III. 3. Declamațiune: Paul de Nola, de G. Coșbuș, declamata de Titu Morariu, cler. a. I. 4. Cor: Dumnezeul nostru, de Ioan Lăpădat, compoziție de Demetriu Cunțan. 5. Orh. str.: Potpourri românesc, de Timoteiu Popoviciu.

† Sofia Neagoșiu n. Popescu a decedat în Monor în 20 Iunie n. după lungi și grele suferințe, în etate de 28 ani. O jeluște soțului Ioan Neagoșiu, mama văduvă Ioana Popescu n. Șandor, frații Ioan, Iosif, Teodor, surorile Victoria și Rafila, apoi socrii Petru și Sofia Neagoșiu.

Principele Ferdinand al României va fi numit în curând, după cum anunță ziarele din România, inspector superior peste întreaga armată română, post ce se va înființa acum.

Teatru român în Sebeș. Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș dă trei reprezentațiuni teatrale pentru popor în Duminecile din 26 Iunie, 3 Iulie și 10 Iulie nou, în pavilionul de vară de la hotelul „Central”. Se va juca în 26 Iunie „Vlăduțul mamei” și „Arvinte și Pepelea”, în 3 Iulie „Harta rezeșul”, și declamați, în 10 Iulie „Cinel-Cinel” și declamați. În Dumineca din urmă va fi și joc. Inceputul teatrului va fi totdeauna la 5 ore d. a.

Scornitură. Ziariul local „Nagaszbeni Ujság” publică în numărul său ultim sub titlul „De la tribunal” următoarea notiță: Un fost funcționar al „Albinei” pentru a arăta cât este de independent față de superiorii sei, a exprimat-o această pe scurt cum urmază: én önálló és autonom ember vagyok, nekem a direktor nem parancsol. („Eu sunt om independent și autonom, mie nu-mi poruncește directorul”).

Nu pricepem rostul acestor fel de scornituri, pentru-că un „fost funcționar” al „Albinei” preste tot nu există aici în Sibiu.

Corul mixt bisericesc va cânta Duminecă (13/26 Iunie c.) la liturgie în biserică din suburbiul Iosefin. Spre acest scop se va ține probă de cor în ziua precedentă, adică Sâmbătă după amiază la 5 ore în biserică respectivă, la care probă p. st. membri sunt rugați a lua parte.

Corone eterne. Oficialul băncii de asigurare „Dacia” din București, dl Ioan Căndea, dăruiește fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, anume în memoria decedatului Nicolae Urățianu, reposat în Agârbiciu (prot. Mediaș), în etate de 28 ani, suma de 4 cor.

Din München ni-se scriu următoarele: „La expoziția internațională de pictură și sculptură, care s'a deschis anul acesta la 1 Iunie în München, a espus și sculptorul român bănățean Alexandru Liuba un bust în marmoră, care a fost foarte mult apreciat de vizitatorii acestei expoziții. Ziariul „Pesti Hir-lap” îi aduce de asemenea laude numindu-l măester dexter. Intrând în relațiuni cu acest sculptor, i-am vizitat atelierul, și am găsit acolo bustul marelui Șaguna, care după părerea mea este cât se poate de bine reșit. Ar fi de dorit, ca Românii ardeleni pe viitoriu să nu se mai adreseze străinilor, cari ne dau lucrări proste, cu totul lipsite de artă, și apoi și scumpe, ci să ne adresăm acestui artist român.”

Dl Victor Nasta, directorul sucursalei din Bacău a băncii naționale, a dăruit fondului de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru achizițiunea unei case cu hală de vințare, suma de 10 cor.

Un nou „marș românesc”. Dl Iustin Cl. Iuga, candidat de avocat în Deva, din prilejul excursiunii la Băsești a comitetului „societății pentru teatru român” a compus un marș românesc pentru pian, sub titlul „Thalia română”. Noua compoziție a dlui Iuga costă 1 coronă + 5 fileri pentru postport. Se poate comanda la autor, ori la librăriile: A. Todoran în Gherla și H. Zsidner în Brașov. — De același autor se mai află de vânzare următoarele piese: „Viorele de érnă”, polea-mezur (pentru piano); „Marșul studenților” (pentru piano), și „Resignare”, romanță pentru voce și piano. Fie-care dintre acestea costă 50 fileri. Tote patru la oaltă costă 2 corone + 10 fileri pentru postport.

Petrecere în Copand. Tinerimea română din Copand și jur aranjază petrecere de vară în 12 Iunie st. n. a. c. (St. Petru și Pavel) în școala română gr.-cat. din Copand. Inceputul la 6 ore seara.

Mai scumpi feciorii de cât fetele! În Newark (oraș în America de Nord) cu ocașiunea ciocnirii unor tramvaiuri, într' alte nenorociri și-au pierdut viața un tiner și o fată. Părinții au făcut proces societății tramvaiurilor, cerând despăgubire. Tribunalul a judecat părinților tinerului 6000 de dolari, ear' părinților fetei 5000. Recurată cauza din partea societății judecate s'e plătiască, forul superior a lăsat neschimbată suma de despăgubire judecată părinților tinerului, motivând că 6000 de dolari nu e mult pentru viața unui tiner, care îndreptățe pe părinții săi la cele mai frumoase speranțe; pentru fată însă a redus suma de la 5 la 3000 de dolari, motivând că speranțele legate de viața unui tiner trebuie să fie cel puțin de două-ori așa de prețioase, cum sunt speranțele la cari poate îndreptăți pe părinții ei o fată.

Comoră mare în Bihor. În hotarul comunei Ronești și în ale comunelor vecine în cercul Aședi au fost descoperite nu de mult stratori bogate de aluminiu, cari nu numai prin cantitate, ci și prin calitate sunt superioare aproape tuturor minelor de aluminiu cunoscute până acum (56% de oxid de aluminiu). Prin exploatarea acestor bogăți vor ajunge la lucru cu bun câștig și locuitorii din ținuturile bihorene.

Foc mare în Fiume. Luni noaptea un foc uriaș a mistuit aproape toate magazinele de marfă de pe cheiul portului, împreună cu număröse clădiri de prin împrejurimea lor. A căzut victimă flăcărilor mare cantitate de cereale, făină, zahăr, lemne și bagagiul multor emigranți, depus în magazinul societății Adria. Paguba se evaluează la cel puțin 600 000 de corone. Vapórele „Jokai” și „Kurdisten” (englez), cari pe timpul izbucnirii focului ancorau în port, încă au luat foc și numai cu mare greu au putut fi scăpate de primejdie.

Cărți și reviste.

„Intre Capșa și Palat” de D. R. Rosetti (Max). Impresiile unui trecător. București, „Minerva” institut de arte grafice și editură.

Literatura pornografică s'a mai îmbogățit cu un volum de 222 pagini. Autorul e D. R. Rosetti (Max), tatăl poetului mahalagiu Radu Rosetti. Acum înțelegem moștenirea spirituală a acestuia. Pe scara întinsă a murdăriilor de tot soiul, nu există una, pe care autorul să nu o tracteze fără perdea în volumul seu. Un fior de gróză ne cuprinde, dacă ne gândim, că lectura acestui volum va servi ca nutremânt spiritual și moral mijlor de cetățeni cu deosebire din clasa de jos a Bucureștilor. Și sigur nu va lipsi de pe masa nici unui mahalagiu. Organele polițiale ar trebui să iee măsuri severe, ca să opréscă răspândirea astorfel de atentate morale, cari bruschéază și inficéază sentimentele de curățenie și onestitate ale cetățenilor. Am știut până acum, că institutul „Minerva” e o firmă solidă, care abstrágénd de la „facere de treburi”, prin publicațiunile sale lucră la promovarea moravurilor bune și la edificarea morală a fraților nostri din regat. Ce să credem acum? Și earși am vădút acest monștru literar anunțat pe cuverta „Sămănătorului”, alături de publicațiunile mai nóne ale profesorului N. Iorga! Ce caută Pilat în Credeu? Sau nu sunt răspunđători dnii redactori de ceea-ce se anunță pe tablele scrișelor lor? Ne pare totuși curios a combate în lăuntru un volum pe care din afară îl recomanđi cetitorilor spre cumpărare!

În nrul ultim al „Lucaferului” am cetit anunțându-se volumul „Intre Capșa și Palat” pe lângă observarea puțin spunătoare: „S'e cetește ușor!” Se va fi cetind, căci hârtia e fină și tipariul frumos, ca tot ce iese de la institutul „Minerva”. Vorba e însă, că am simțit noi lipsa de a se tipări astfel de trivialități? Și care e influința astorfel de scrieri mai ales asupra acelor, la a căror pungă și suflet atenté? Cetitorii nostri s'e-și cruțe bănișorii și s'e nu apropie această carte de casele lor.

L. T.

Din public.*)

Mulțămite publice.

Cu ocașiunea producțiunii teatrale aranjată de inteligința română din Cricău în 12 April a. c., venitul a atins suma de 157 cor. 60 fil., din care detrágéndu-se spesele de 121 cor. 96 fil. venitul curat de 35 cor. 64 fil., conform destinațiunii, s'a predat fondului bibliotecii școlare.

Au încers următoarele suprasolviri: De la dl Ioan Teulescu, protopresbiter, A. Iulia, 4 cor., Moise Metéș și George Muncușiu din Cricău, câte 5 cor., Iulian Anghel din Cricău, 3 cor. 50 fil., Burger Lipót și Debrezeni Victor din Cricău, Fuchs Năador și Emil Șenchea din Alba-Iulia, câte 3 cor., Aron Bătușcu din Benc, Mihail Gomboș din Vidradessus, Procopiu Costea din Ighiel, Victor Opoiu din Mesentea, Nicolae Crișan din Geomal, Simion Vasnca din Gârbova, Silviu Pauletti din Beșinđu, Sebestyén Ferencz, Barta József, Grigoriu Muntean și Ioan Jomolean din Cricău, Ioan Medrea din Telna și Vasilie Avram din Intrégalde, câte 2 cor., Ioan Morușan din Craiva, 1 cor. 50 fil., Victor Barițiu din Stremți, Alexe Neagoe din Tibru, George Albu din Geógiu, Ilariu Cacovean din Alba-Iulia, Ioan

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacțiia nu primește răspunderea.

Oancea din Ciugud, Ioan Duna și Alimpiu Barb din Teiuș, Zsigmond Ferencz, Filimon Muntean din Cricău, Vasilie Vaida din Alba-Iulia, Vasilie Suciu din Craiva, câte 1 cor., Atanasiu Florea din Bucerdeas-vinósă, 30 fil., Báltut Károly din Cricău 20 fil., Alexandru Gurca din Cricău, 10 fil. Suma suprasolvirilor 68 cor. 60 fil.

Tuturor participanților și suprasolvitorilor li-se exprimă și pe această cale sinceră mulțămite.

Cricău, la 3 Maiu 1904.

Moise Metéș
pres. com. aranjatoriu

Gregoriu Muntean
cassariu

Subscrișul preot, în numele comitetului și al poporului gr. or. din comuna Bobâlna îndeplineșc o sfântă datorință aducénd și pe această cale cele mai ferbinte mulțămite mult onoratei direcțiunii a institutului de credit și economii „Ardelena”, cum și dlui director și deputat Dr. Aurel Vlad, pentru frumosul dar de 100 cor., ce ni-s'a oferit Bisericeii resp. școlii noastre gr. or. din Bobâlna.

Mulțămite aducem și următorilor parochieni, de la cari au încers sume benevole în scopul reparării zidului și porților cimitierului bisericeii gr. or. din loc, și anume: de la Ana Adamovici 6 cor., Petru Iancu, Baiu Costa, Cerna Ioan, Danciu George, Brețean Petru, Opruța Vasilie, Nicoricu Ioan, Iacob Vilcek, Blagean Nicolae, Murariu Pavel, Susman Biber, Manea Ana, Dan George, Ianc George, Balint Iosif, Sêrbovici Axente, Marian Irimie, fie care câte 1 cor., Batrina Pavel, Geogean Nicolae, Șuteu Alexandru, Iov Ilie, Gabor Petru, Nicoricu George, Irimie Ioan I. Ioan, Irimie Ioan I. Iosif, fie-care câte 40 fil., Cherta Ilie 20 fil., Bucur George 40 fil., Homorodean George 50 fil., Batrina Veronica 20 fil. Biris Ioan 40 fil. Manea Ioan 40 fil., Janc Gerasim 60 fil., Filip George 20 fil., Valean Ioan 40 fil., Romoșan Ioan 40 fil., Suciu Solomon 20 fil. și subscrișul preot 5 cor. Deie Dzeu, ca jertfa adusă de acesti binefăcători pe altariul dlui s'e li-o răsplătescă prin darurile sale cele bogate.

Bobâlna, în 6 Iunie 1904 st. v.

Petru Lulu
paroh gr. or.

Posta redacției.

Goștla. Întempliera comunicată e de caracter curat familiar, de aceea nu o putem publica. De altcum lucruri de acestea se întempliera multe în lumea largă. Chiar și în familii domnești, despre cari nu se poate spune că n'ar avé educație destulă.

Oficială.

Onoratele oficii parochiale sunt îndatorate a espeda imediat la oficiile protopresbiterale discul de la Florii și din a doua zi de Rusalii, ca astfel tóte oficiile protopresbiterale s'e-l așternă cât mai curând la Ven. Consistoriu.

Unicul mijloc de dinți, lipsit de aciduri, probat și recomandat de profesori și medici, este veritabila apă de gură și dinți

anaterin

a dentistului de curte c. și r. Dr. I. G. Popp, Viena XIII/6, contra tuturor durerilor de dinți și de gură, numai în sticla de mai sus, cu cor. 2-80, 2-— și 1-—.

Crema de dinți, în tuburi, lipsită de săpunul dăunător, à 60 fileri, conservă gura, dinții și gingiile într'adever întotdeauna frumoși, sănătoși, fără miros și dureri.

Pasta de dinți anaterin în păhar cor. 1-40, în pachet 70 fil., práv de dinți cor. 1-26, plombă de dinți 2 cor., săpun de bureni 60 fil.

Se capetă în farmacia, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depositul principal Carl Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișora.

(180) 7-17.

Nr. 379 B.

[149] 1-3

Concurs

Pe baza ordinului Preavenerabilui Consistoriu arhidieceșan din 5 Februarie 1904 nr. 5644 Bis. prin acesta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea postului vacant de paroh, în parohia de clasa a III-a Poianaporeului (protopresbiteratul Solnocului).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cõla B. pentru întregirea venitorilor preotești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre la subscrișul oficiu protopresbiteral în Cupșeni (Kupsfalva, u. p. Oláh-Lápos) până la terminul susindicat, avénd a se presenta în vre-o Duminecă sau sêrbătoare la biserică pentru a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Cupșeni, în 30 Maiu 1904.

Oficial protopresbiteral gr. or. Solnoc în conșelegere cu comitetul parohial.

S. Cupșa
protopresbiter,

Nr. 332 1904.

[150] 1—3

Spre scopul conferirii de **stipendii** din „**Fundațiunea lui Gozdsu**” pe anul școlar 1904/5 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la armata comună și honveți — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provădit cu clausula parohului competent, că și de prezent aparține la biserica greco-orientală română;
- că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subșternă studenții de la școlile medii atestatul despre anul școlar 1903/4, ear' cei de la facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;
- că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să fie subșcris și de preotul locului, ear' dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subșcris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voesc să studieze în străinătate au să arete necesitatea de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul să se potă îndată esopera conceșiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor staverite în acest concurs (p. 1 a) c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor estrada comanda școlilor militare dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunii lui Gozdsu, Budapest VII, Holló utca 8. sz. **până la 5 August n. e.**

7. Totodată se provacă toți stipendistii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroselor și căști-garea gradului de doctor, că până la termenul susindicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1903/4 căci altcum li-se va sista stipendiul, resp. nu vor căpăta ajutoriu.

8. Petițiunile cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i se trimite resoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdsu ținută în Iunie 1904.

Comitetul.

CASA

din
strada ocnii 20

loc frecuat (139) 9—8

se vinde sub condiții foarte favorabile. Detalii se dau în strada morților (Reissenfelsgasse) 15, etagiul I. (Sibiu).

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger

ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Reprezentanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci körút 61.MOTORE 2—20 HP de vapor,
gas, benzin, petrolin.

Locomobile de petrolin 2—25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2—3

fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.

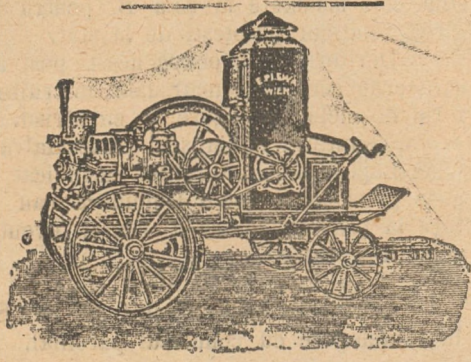
Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai eficientă

putere de exploatare. — Cel mai eficient isvor de cum-

părare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Reprezențanți solidi

din provincie se acceptază. [9] 16—20

Nr. 218 1904.

[152] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Idiciu, din protopresbiteratul Mediașului, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții vor avé să-și așternă petițiunile în termenul deschis instruite conform legilor în vigōre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, avēnd a se presenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sērbătoare pentru a cânta respective a celebra și a cūvēnta.

Mediaș, 8 Iunie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Mediaș
în conșlegere cu comitetul parohial.Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 266 1904.

[153] 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătorești din comunele Urișiu superior, Idiceș sat și pădure, Măerău, Filea, Poleți, M. Cuesdiu, Dumbrava, Sacal și Lueriu, apoi pentru al doilea post de învățătoriu în Toplița-română, cutul „Valea-de sus”, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în fōia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 600 cor., cuartir și lemnele de foc.

Suplicele concursuale instruite conform legilor în vigōre sunt a se așterne oficiului protopresbiteral, p. u. Szász-Régen, de la care se pot trage și informații detaiate.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin,
Reghin, 8 Iunie 1904.

În conșlegere cu comitetele parohiale.

Galaction Șagău
protopresbiter.

Nr. 211 1904.

[151] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători de la școlile noastre confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul gr. or. Mediaș, se escrie prin această concurs cu 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Brateiu**, cu salariu de 600 cor., și anume: 270 cor. de la stat, ear' 330 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școlii.

2. **Buzd**, cu salariu de 600 cor. solviți anticipative la cuartir, și anume: 502 cor. de la stat, ear' 98 cor. din cassa bisericeii; cuartir în edificiul școlii și o sōrte de lemne.

3. **Vornloc**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 446 cor. de la stat, ear' 154 cor. din repartiție, cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

Cuincuenaliile se compută numai de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Cei cari vor ocupa posturile de mai sus datori a merge Dumineca și sērbătōrea la biserica și a cânta cu elevii la s. liturgie. Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigōre în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se presenta înainte de alegere poporului în biserica spre a-și arăta desteritatea în cântări. Cei cu cunoștințe din musica instrumentală vor fi preferiți.

Mediaș, 8 Iunie 1904.

În conșlegere cu comitetele parohiale
concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Mediaș

Romul Mircea
protopresbiter.

Ioan Stanciu

zugrav de case

Sibiu, str. turnișorului 101

efectuește tot felul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Asemenea pictază firme, prapori,
[147] 2—5 icōne ș. a.

Liturgia

Stului Ioan „Gură de aur”, pentru 2 voci de Dimitrie Cuntanu, profesor seminarial' de cânt. bis. Prețul 1 cor. 20 fil., plus portu 10 fil. Se potē procura de la Librăria arhidieceșană, Sibiu (Nagyszeben).

Epilepsia.

Cine suferē de epilepsie (nevoie), convulsioni și de alte morburī nervōse, să cēră broșură asupra acestora. Se capēta gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.”.

(90) 10—52

Săpunul Schicht

cu marca:

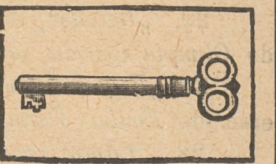
„cerb”

ori

„cheie”

e cel mai bun, mai spornic și prin urmare cel mai efțin. E liber de substanțe stricaciōse.

Se capēta pretutindenea!

(122) 8—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun !! să fie provădită cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!

Cătră America.

Mare moderare a prețului. Prețul călătoriei de la Viena la New-York preste Rotterdam împreună cu nutrēmēt 155 corōne.

[101] 8—10

Călătorilor la America le stă liber a-și alege drumul de călătorie. Pentru cuprinderea locului trebuie să se dee arvnă de 20 corōne.

Linia Olandia—America

Viena IV. Wiedenergürtel nr. 16.

Am onōre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpucarilor.

Deōre-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corōne anual mai puțin, mă afiu în plăcută poziție a put servi cu prețuri și mai efține, și mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țērănești, precum bumbac, pēr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cārpe de pēr, etc.

Pentru inteligință ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, sātū cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pēr, și tōte căptușelile necerute la efectuarea hainelor de dame și bărbăți, cum și alți o mnă aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efținătatea și soliditatea prăvăliei mele.

[39] 17

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez

cu tōtă stima

Aurel Popescu.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și invioreză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bōle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătăie de inimă, sgārciuri de inimă, asma, auzul greu, sgārciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, rēceală la mâni și piciorē, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din tōte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine potē examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constat zadarnic, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deōre-ce „Ciasul-Volta atāt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibili la morburī cari nu sunt mai vechi

folosibil la copii și femei de constituție foarte

[2] 88

de 15 ani.

slabă.

Espedite din centru și locul de vēndare pentru țēră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.